

[Transcript] Forklart / Kort forklart: Det du må vite om streiken

Vi får ikke her i dag, veldig fint å registrere at vi er klare for kamp.
Vi skal fortsette din streike, til vi har oppnått deg målet som dere i fællesskap har satt for oss.
Utenfor regjeringsportale står byggningsarbeidere og roper om mer penger.
Ja!
De er bare noen av mange tusen som gikk ut i en historisk storstreik, manda-mål.
For LO og NH blir ikke enige i lønnsforandlingene.
Hva er det egentlig de krangler om?
Du hører kort forklart fra Aftenposten.
Jeg heter Cindy Søholl, og det er manda etter med dag 17. april.
Anne-Sophie Bergwald, du er journalist i Aftenposten.
Hvilke konsekvenser vil vi merke først?
Det er jo en del som er tatt ut i streik i bl.a. Ringnes og Hansa Borg.
Vi kommer til å merke det.
På tilgangen til drikkevarer til ølkranene, de er truet.
Og snu på sjokolade.
Jeg tror folk kommer til å merke at det blir mindre vi i butikkillene.
Det er også en del fergesamband som er tatt ut i streik, så de kommer til å stå.
Folk må ta lange omkjøringer på vestlarne blant annet.
Men det er også en del bedrifter som blir rammet til streikken, som ikke forbruker å merke til, som er i bl.a. olje-servisnæringen.
I de bedrifter.
Og en del andre, den typen bedrifter som er mer bisnis til bisnis.
Hva grunner til streikere?
I år er det store spørsmålet lønn.
Vi står i en økonomisk situasjon hvor vanlige folk sine lomme bøkere har blitt virkelig presset. Det er inflasjon, det har vært pandemi, det er krig i Europa og det merkes på økonomien.
LO har gått inn i forhandlingene og sagt at vi krever et realens løft for våre medlemmer, vi krever økt kjøpekraft.
Samtidig på den andre siden har du NHO som sier at vi har bedrifter som sliter.
De har ikke velet møte LO på dette her.
LO har menet at det er så viktig å gi realens løft og samtidig løfter de som er laveslont at de vil til å gå ut i streik.
Dette er den første konflikten i et mellomoppgjør siden krigen og det er også den første LO-streiken på 23 år.
Og dette er selvfølgelig en situasjon som vi ikke har ønsket oss.
Vi hører at det snakker om et mellomoppgjør. Kan du forklare hva det er?
I et mellomoppgjør så forhandler man som sagt bare om lønn.
Det er to forskjellige typer lønnsoppgjør.
Du har hovedoppgjør som skjer annet nært år og derfor handler det om pensjon og arbeidstid og hele tariffavtalene.
Det skjer mellom fagforbundet og arbeidsgiversidens tiltvarene organisation.
Men i et mellomoppgjør er det LO og NHO som møtes og forhandler lønn for alle deres medlemmer.
Og så har det vært snakk om at LO fikk et tilbud om 5,2 prosent lønnsvekst

[Transcript] Forklart / Kort forklart: Det du må vite om streiken

som vil bety at lønnen vil stige mer enn man anter at prisen er kommet til å løre.

Hvorfor blir det ikke godtatt?

Grunn til at det ikke blir godtatt er på grunn av det som er den interne fordelingen av denne potten. 5,2, eller hele den potten som lønnen kommer til å øke med.

Men det gikk sånn at alle kommer til å få 5,2 prosent til lønnsøkning.

Det de blir enige om er to forskjellige ting.

Det er sentrale tillegg som er et kronig tillegg som alle ansatte tilknyttet en tariffavtale får.

Og så har du lokale tillegg som er en pot med penger

så man sier det at hver enkelt bedrift kan fordela de potten som de vil.

De trenger ikke noe endigvis å gi så høy tillegg som den lokale potten sier.

Det er veldig avhengig av hvordan situasjonen er på hver enkelt bedrift.

Går det bra så kan du få hele det tillegget.

Går det mindre bra så vil arbeidsgivaren si det at ok, men vi har ikke mulighet til å gi like høyt lønnsøkning.

Så alle vil ikke få 5,2 prosent lønnsvekst?

Ellu mener i hvert fall det.

De mener at for at folk skal være garantert mest mulig av den lønnsøkningen som de får handle av fram

så må det komme som sentrale tillegg, kronetillegg, i tariffavtalene.

Vet vi noe om hvor lenge streikken kan komme til å være?

Det vanskelig å si det vi vet er jo at Ellu har en streik i kasse på over 5 milliarder kroner.

Så de kan jo potensielt bli sittende ganske lenge i streik.

Men det er ganske mange andre som sitter og venter på resultatet sånn at alle de andre lønns oppgjørende

er avhengige av resultatet fra Ellu, NHOs og forhandlinger.

Så de kan ikke komme i gang før de er ferdig med streikken.

Så de sitter jo tripper og venter og allerede så har kommunesektoren og spekter sine lønnsforhandlinga blitt utsatt.

Så det er usikkert på om det kommer til å bli en lang varig streik,

men allerede fra fredag så er det jo meldt at det skal tas ut over 15.000 flere i streik

og da tas de ut i næringer som blant annet 3.000 heismontører flere deler av mat-næringen.

Så vi kommer nok til å kjenne på det hvis streikken var lenge.

Du har hørt kort forklart. Det var Annesofie Bergevall som forklarte deg bakgrunnen for streikken.

For lyden du hørte er hentet fra NTB.

I denne episoden er laget av producentene Olav Eggesvik, Anders Weberg og meg Sunne Søhold.